

niet het hanteeren van paradoxale formules aangaande des menschen „Widerspruch“. Dat de goden irratio en ratio tegelijk zouden zijn (Weinstock⁸⁾) is door Sophocles gezegd noch aangeduid. Veeleer is hier de toon als bij Job (9:12): „Zie, Hij zal rooven, wie zal het Hem doen wedergeven? Wie zal tot Hem zeggen: Wat doet gij?“ Hij antwoordt niet van zijn daden — dat lezen we op elke bladzij van den dramaturg.

Wat niet wegneemt dat hier een niet te overbruggen afstand hem van den Bijbel scheidt. Hoe juist het ook gezien is (en de H. Schrift bemaant het waarlijk niet) dat Gods daden, en met name Zijn handelen met den bezitter van „zaaksgerechtigheid“, ons dikwijls onverklaarbaar is door den schijn van onrechtvaardigheid — hoe juist dit ook gezien is: als een dichter niet eens, maar doorgaans zulk een visie op het menschenleven toont, als hij de nobelste figuren aan den ondergang prijsgeeft of aan wanhoop, dan dwingt hij ons de vraag te stellen: wat is hiervan de zin? En aangezien de kunstenaar (althans kunstenaar van zijn allure) tegelijk profeet is, moet hij op zulk een vraag een antwoord geven of door doen schemeren — of hij hult den toeschouwer in het duister der scepsis.

R. J. DAM.

8) Ook Nestle, Griech. Relig. II, 91 duidt de goden aan als het „Irrationale“.

Requiem van Gerard H. G. von Bruckner Fock.

Misschien hebben onze lezers uit hun dagblad kennis genomen van de Koninklijke onderscheiding, die den Nederlandschen componist Gerard von Bruckner Fock is ten deel gevallen tegen zijn vijftienzeventigsten verjaardag (28 December) en hebben ze gelezen, dat de Maatschappij ter Bevordering der Toonkunst zijn prestaties op muzikaal terrein officieel erkende door hem te benoemen tot ere-lid, lid van verdienste.

Maar wat heeft hun dat gezegd? Ik vrees, niet zoo heel veel. 't Is al mooi, dunkt me, zoo een enkele zich den naam herinnerd heeft, want noch Gerard von Bruckner Fock, noch zijn broer Emil zijn wat men noemt populair geweest, al hebben ze beiden een respectabelen en zeker ook gerespecteerden staat van muzikalen dienst.

Beide broers werden geboren te Koudekerke. Emil, ruim twee jaar ouder dan Gerard, gepensionneerd kolonel van de genie, deed reeds als bijna twintigjarig jongeling van zich spreken door zijn directie van „Sempere Crescendo“, het cadetten-musiekgezelschap aan de Militaire Academie te Breda, waarvoor hij ook composities schreef. Later trad hij o.a. op als kroniekschrijver voor het Utrechtsch Dagblad, componeerde een muziek-drama „Seleneia“ in Wagneriaanschen geest, dat uitgevoerd werd door de Nederlandsche Opera van Van der Linden, en in concertvorm in de hoofdstad en in Arnhem. Ook schreef hij liederen, doch het meest bekend is misschien wel zijn Koninkinnemarsch voor groot orkest.

Gerard kende ik uit enkele pianowerken. Voor piano schreef hij vele goede composities, die op zichzelf reeds voldoende waren om hem een gewaardeerden naam te bezorgen onder de componisten van zijn generatie. Maar hij deed veel meer. Lieder, impressionistische orkestsuites, een symphonie, een sonate, een oratorium verschenen van zijn hand, en last not least, bracht op 20 December de Haarlemsche Christelijke Oratoriumvereniging als levenswerk van hem ten gehoor een Requiem, bestaande uit de volgende deelen: 1. Introitus. 2. Kyrie Eleison. 3. Graduale. 4. Dies Irae. 5. Quid sum miser. 6. Juste Judex. 7. Confutatis. 8. Offertorium. 9. Hostias. 10. Sanctus. 11. Benedictus. 12. Agnus Dei.

Het zou niet zooveel zin hebben, de namen dezer deelen hier te memorieren, als ik niet de bedoeling had, het verhaal door te geven dat de 75-jarige componist zelf over het ontstaan van zijn requiem deed in het programma van de bovenbedoelde eere-uitvoering. Dat verhaal leert ons het een en ander over de compositie, maar tegelijk ook over den artist. Hij schreef n.l. de volgende uiteenzetting:

„Ik ben dit werk al in 1880 begonnen, toen ik 20 jaar oud was. Van dergelijke werken had ik alleen het Requiem van Verdi ingezien, de Missa Solemnis van Beethoven gehoord en het Requiem van Friedrich Kiel, die destijds mijn leermeester in de muziektechniek was, of liever dit alweer geweest was, want tot mijn schande moet ik zeggen, dat ik altijd spoedig van mijn leermeesters ben weggelopen, behalve van Richard Hol, bij wien ik het in mijn eersten studietijd twee jaren heb uitgehouden.

De eerste vier deelen van het Requiem componeerde ik in de jaren 1880—84. Men zal in het Kyrie zooals ook in 't 3e deel herinneringen aan de Missa Solemnis vinden, in 't 4e en elders misschien, even aan 't Requiem van Kiel worden herinnerd, een

uitmendend werk, maar dat, zooals meer uitmuntende werken, bij ons niet bekend is. Het 4e deel eindigde vroeger met een fuga op de woorden „Nil inultum remanebit“ (Niets zal ongewroken blijven) maar later vond ik dat dit deel daardoor te lang en te veel Es mineur werd en componeerde ik een overgang naar het 5e deel „Quid sum miser tunc dicturus“ (Wat zal ik arme dan zeggen?).

Het Latijn trok mij altijd aan, waarschijnlijk juist omdat ik er niets van begreep, zoodat ik den zin ervan door Duitsche vertalingen moest leeren kennen, die, geloof ik, niet altijd even juist zijn, omdat de nauwkeurigheid soms is opgecoördineerd aan den wensch, van de vertaling een metrisch gedicht te maken.

Met no. 5 ben ik, geloof ik, een beetje in Italiaansch vaarwater verzeild, n.l. in den stijl van Verdi's Othello. Never mind. Dit 5e deel begon ik 3 jaren geleden en componeerde toen ook no. 6.

Met no. 7 (Confutatis) had ik veel moeite — het wilde niet gelukken, zooals ik wilde. Ik hoorde eind 1932 van een mis van één onzer landgenooten die uitgevoerd stond te worden. Ik ging me toen afvragen: „Kan jij nu ook niet dat Requiem klaar-spelen?“ Ik begon weer aan no. 7 (lichte herinnering aan het Confutatis van Kiel) maar vanaf het „Voca me“ (Roep mij dan) werd het toch weer heel anders en dramatischer dan de muziek van den goeden Kiel. Ik componeerde dit deel al onder sterke hartbeklemmingen, gevolg van zenuwoverspanningen wellicht en moest toen tijdelijk weer met de compositie ophouden. Maar zoodra mogelijk ging ik voort met no. 8 en vervolgens. Af en toe heeft me de lust bekropen hier een fuga in te lassen op de gebruikelijke woorden „quam olim Abraham“, maar het wilde me niet lukken en ik nam ten slotte aan, dat de nieuwe stijl die ik sinds no. 5 had toegepast zich niet verdroeg met een ouderwetsche fuga.

De overgang van 8 naar 9 heeft me weer groote moeite gekost, maar verder ging alles tamelijk gemakkelijk, namelijk no. 10 en 11.

Zooover gekomen, besloot ik met het „Agnus Dei“ een overgang te maken naar het 1e deel van het Requiem, n.l. om dat weer als slot te gebruiken omdat ten eerste de woorden hiervan tamelijk met die van het 1e deel correspondeerden en ten tweede omdat dat deel, na de meer bewogene vorige deelen, een rustig monumentale afsluiting van het werk kon vormen.

1 Mei 1933 was het heele werk geïnstrumenteerd en ik wacht nu met spanning wat directeur Robert er van maken zal.“

Over dit lange citaat behoef ik mij, naar ik hoop, niet te verontschuldigen, want beter dan op een andere manier kregen mijn lezers hierdoor een interessant kijkje in de werkkamer van een componist, en tegelijk inzicht in den bouw van het Requiem. Uit dit stuk autobiographie kunnen ze bovendien zien, dat componeeren geen tijdverdrift, maar inspannend en vermoeiend werken is.

Jammer genoeg heeft de grijze componist de uitvoering niet zelf mogen bijwonen. Zijn gezondheidstoestand liet hem dat niet toe, en dat zal wel een groote teleurstelling voor hem geweest zijn. Zijn broer, die wel aanwezig was, zal hem echter ook wel verteld hebben, zooals hij het de concert-bezoekers deed, dat hij niet geweten had, dat het Requiem zóó mooi was.

En inderdaad, de Haarlemsche C. O. V. heeft met de uitvoering van dit werk méér gedaan dan een vriendelijkheid bewijzen aan een componist die 75 jaar werd, en toevallig in de buurt van Haarlem woont.

Het doet me groot genoegen dat ik zoo kort na mijn Jeremiade over het vastroesten van onze zangverenigingen in een traditioneel repertoire voor de tweede maal de aandacht mag vestigen op een daad waarvoor vertrouwend initiatief noodig was, misschien nog te meer omdat het hier 't werk van een landgenoot betrof, en het bovendien een eerste uitvoering gold.

Tot mijn spijt moest ik het bij het luisteren zonder partituur stellen. Een eerste uitvoering kan trouwens toch nooit leiden tot een definitief oordeel, dat billijk zou zijn, en zoo is het volgende dan ook slechts te beschouwen als de weergave van een indruk.

Deze was, in groote trekken, dat de avond aan een uitvoering van dit werk goed besteed was, en de kwaliteiten van de compositie de moeite van het instudeeren ten volle rechtvaardigen, maar dat er voor moderne ooren nog wel iets te wenschen overblijft. Het werk schijnt geleden te hebben onder zijn geschiedenis. Het is niet evenwichtig van bouw. Dynamische super-effecten treden soms zeer verrassend, maar niet altijd even verantwoord op. Reeds in de herhaling van het „Requiem aeternam dona eis“ van de Introitus komt zoo'n uitbarsting voor, maar ook in deel 5 en in het Sanctus komen gedeelten voor, waarin een geluidsvolume werd ontwikkeld alsof de zaak zou springen. Naast fragmenten waarin de thema's flink doorwrocht zijn, b.v. in „Hostias“ staan andere, waarin het effect sterk, maar niet grootsch is. Zoo wordt in no. 11 het „Osanna“ wel met succes de hoogte in geschroefd, en toch vroeg ik me af, of de compositie hier niet al te gemakkelijk is „gelukt“.

Opvallend sterk was de vertolking van „Kyrie Eleison“, waarvan de aanvang zelfs feestelijk aardeed, en van andere „smeevende“ gedeelten in no. 5 en 7, waar men geen fortissimo verwacht.

Onder leiding van George Robert heeft de C.O.V. te Haarlem, in samenwerking met de solisten Jo Vincent, Corry Bijster, Annie Woud, Jac. van Kempen en Max Kloos den zang heel goed tot zijn recht doen komen, gesteund en afgewisseld door het Utrechtsch Stedelijk Orkest.

In het Comité van aanbeveling hadden zeer veel toonaangevende musici zitting genomen. De Commissie van voorbereiding heeft eer van haar werk, en voor den naam van de C. O. V. zal het geen slechte avond geweest zijn.

Bachs Weihnachtsoratorium door „Rotterdam-Zuid“.

Veel zal ik over deze uitvoering niet schrijven: in de toekomst mogen we n.l. verwachten dat deze oratoriumvereniging „Die Zerstörung Jerusalems“ van August Klughardt ten gehoor brengt. Het lijkt mij voor het doel van deze artikelen zinvoller, over het tamelijk algemeen bekende Weihnachtsoratorium weinig te zeggen om daardoor niet „wat meer vrijmoedigheid ruimte te kunnen besteden aan Klughardts schepping.“

Met de bespreking van het 19 December gepresterde kan ik naar alle kanten heen.

Wilde ik gaan afkammen, dan waren er punten tot aanval te over: sterk verkorte koren, wegge-laten nummers, verrassingen voor luisteraars die de partituur volgen, onevenwichtige en schrale orkestbezetting, en nog veel meer.

Maar ik geloof niet, dat we deze uitvoering moeten beoordeelen als een poging om een ideale vertolking te geven van Bachs oratorium, doch als een middel om muziekvrienden in een bepaald stadsdeel met beperkte middelen in eigen omgeving iets van Bachs schepping te doen hooren.

En als men het zoo bekijkt, dan heb ik dien avond veel goeds gehoord. Dan beoordeelt men meer naar de enkele nummers dan naar het geheel. En dan waren er gedeelten, die in een ideale vertolking van het totaal op hun plaats zouden zijn geweest.

De prestaties van het koor vond ik loffelijk, vooral in de koralen, die zonder effectbejag, zonder mooidoenerigheid, sober en strak, en toch gevoelvol gezongen werden.

De kerk aan het Breeplein schijnt niet direct te inspireeren: de tenor begon (als Evangelist) ruw, en het orkest doodsch, maar in den loop van het concert scheen de bezieling te komen, en kon ik genieten van uitstekende momenten.

Voor de uitvoerende vereniging mag het een succes heeten, dat haar aandeel stellige critiek gerust doorstaan kon. Met wijs beleid door den dirigent, den heer P. v. d. Kerkhoff, „bewerkt“, kan dit „materiaal“ uitstekend dienen!

JOH. LUIKENAAR FRANCKEN.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

Godsdienstige Ontwikkeling en Godsdienstige Opvoeding volgens de Individual-Psychologische School. II.

Namen zijn niet altijd heldere wegwijzers; bij de Ind.ps. is net zelfs zoo, dat de naam in zekeren zin onjuist of althans eenzijdig is. Immers met dezen naam wil men uitdrukken, dat het individu een eenheid vormt en wel een ondeelbare eenheid. Maar het doel, dat de Ind.ps. zich gesteld heeft, is niet ons in te lichten omtrent het individu als zoodanig. De Ind.ps. zegt juist: over den enkeling op zich zelf is niet te spreken. Het individu-op-zich-zelf is niet te onderzoeken.

Veeleer stelt de „huidige“ Ind.ps. in 't licht de beteekenis van de gemeenschap voor den enkeling. Al of niet slagen in het leven, hangt af niet van erfelijke factoren, maar van de houding die men aanneemt tegenover de gemeenschap.

De dragende kracht van de Ind.ps. is dan ook volgens Dreikurs (a.w. bl. 15) de erkenning van de beteekenis van de menselijke gemeenschap voor de ontwikkeling van het individuele karakter, maar ook voor iedere afzonderlijke handeling en gemeenschapsbeweging van den mensch.

Wat het ontstaan van die gemeenschap betreft, worden we slechts hypothetisch ingelicht en wel aldus: waarschijnlijk is de mensch tot kudden-vormige aaneensluiting gekomen als andere gezellig bij elkaar levende dieren, n.l. door de noodzakelijkheid van zijn zelfbehoud.

Sinds honderdduizenden jaren is dit zoo, dat de mensch zonder de gemeenschap niets vermag. Maar in die eeuwen heeft de mensch zijn natuurlijke driften getemd en ze aan zijn aangenomen houding tegenover de buitenwereld ondergeschikt gemaakt.

Die gemeenschap legt ook aan de menschheid haar taak voor; drie dingen worden gevraagd: het beroep, maatschappelijke aaneensluiting en de liefde.

Deze dr.
schelijke l.
ingen.

De geme.
maar eige.

De geme.
gemeensch.
worden.

Gelukkig
alleen op

het ware e

Een me

schapsgevo

Men spr

houding.

Nu moet

door er el

het heeft

zaak van

lijks, dat

niet iets d

eenvoudig

wel erfelijk

Adler noer

„das kosm

Het is l

het uit zi

in het be

wezen te

bonden te

alle verscl

anders te

En dit g

eigenschap

van het ge

ven aan d

ook in m

der de be

ontvangen.

Nu is d

hoorte „k

keld word

meenschap

nooit „het

scherpe p

wat ze da

Dat er z

strubbeling

vondig hie

functionne

gemeensch

Zijn ho

niet; en d

uitstooting

Als van

een mensc

mensch e

er mee?

Om met

gin is er

in de wieg

het wil zi

gemeensch

En dan

woord is

de moeder

dan is er

door het

eischen d

Dit ik-g

het instinc

teert in d

het daarn

gelding.

(Oorspre

behoud“

later kwa

meenschap

lijk niet z

stinct tot

schikt bel

Onbewuste

chologie;

druk van

bewerkt d

zichtelijk

Door di

conflicten

Het indi

sen aan e

en hier l

maar hier

derven.

Beelgum

De W. W

Het is

onze me

vooral h

weten.

En zo

Kuyper

van „Kyrie
eestelijk aan-
gedeelten in
no verwacht
eet de C.O.V.
de solisten
oud, Jac. van
goed tot zijn
wisseld door

den zeer veel
en. De Com-
n haar werk,
zal het geen

terdam-Zuid".

iet schrijven;
hten dat deze
g Jerusalems"
brengt. Het
artikelen zin-
ekende Weih-
om daardoor
te te kunnen
mber gepres-
en er punten
oren, wegge-
uistenaars die
e en schrale

ze uitvoering
om een ideale
torium, doch
n een bepaald
n eigen om-
doen hooren.

heb ik dien
oordeelt men
naar het ge-
in een ideale
plaats zouden

ik loffelijk,
eetbejag, zon-
rak, en toch

nt niet direct
(s Evangelist)
in den loop
te komen, en
omenten.

mag het een
tevege critiek
eid door den
ff, „bewerkt”,
en!

FRANCKEN.

EN
WUS

enstige Opvoo-
gische School.

wijzers; bij de
m in zekeren
Immers met
het individu
deelbare een-
zich gesteld
het individu
ver den enke-
Het individu-

in 't licht de
den enkeling
igt af niet van
iding die men
P
s. is dan ook
erkenning van
gemeenschap
iduele karak-
erlijke hande-
den mensch-
schap betreft
gelicht en wel
tot kudden-
s andere ge-
door de nood-

dit zoo, dat de
niets vermag
h zijn natuur-
a aangenomen
ondergeschikt

te menscheid
den gevraagd
sluiting en de

Deze drie opgaven omvatten het geheele men-
schelijke leven met al zijn wenschen en bemoei-
ingen.

De gemeenschap is dus niet slechts de hoogste,
maar eigenlijk de eenige autoriteit.

De gemeenschap eischt gehoorzaamheid en de
gemeenschap straft als haar wetten overtreden
worden.

Gelukkig is de mensch vanaf zijn geboorte niet
alleen op die gemeenschap aangewezen, maar als
het ware er ook op ingesteld.

Een mensch wordt n.l. geboren met „gemeen-
schapsgevoel”.

Men spreekt wel gaarne van een wij-gerichte
houding.

Nu moeten we deze uitdrukking niet misverstaan
door er ethische gedachten aan te verbinden; want
het heeft met de ethiek niets te maken; het is geen
zaak van altruïsme, het is niet iets verdienst-
lijks, dat een mensch wij-gericht is, het is ook
niet iets dat „behoort te zijn”; neen het „is” er
eenvoudig. Dit gemeenschapsgevoel is blijkbaar
wel erfelijk! Althans ieder wordt er mee geboren.
Adler noemt het „die absolute Wahrheit” en ook
„das kosmische Urgefühl”.

Het is bezwaarlijk nader te definiëren; maar
het uit zich, subjectief, dit gemeenschapsgevoel,
in het bewustzijn, mensch, dat is gemeenschaps-
gevoel te zijn en dus met andere menschen ver-
bonden te zijn; niet afzonderlijk te staan; ondanks
alle verschillen in den grond der zaak toch niet
anders te zijn dan andere menschen.

En dit gemeenschapsgevoel heeft ook een reeks
eigenschappen, die dus de objectieve kenmerken
van het gemeenschapsgevoel zijn; b.v. trouw blij-
ven aan de gemeenschap, waarin ge geplaatst zijt,
ook in moeilijke en onaangename situaties; ver-
der de bereidwilligheid milder te geven dan te
ontvangen.

Nu is dit gemeenschapsgevoel niet bij de ge-
boorte „kant en klaar”, maar het moet ontwik-
keld worden in de gemeenschap en met de ge-
meenschap als autoriteit. (Hier heeft de enkeling
nooit „het te zeggen”, en zoo moet de Ind.ps. wel
scherpe positie kiezen tegen elk persoonlijk gezag,
wat ze dan inderdaad ook doet.)

Dat er zich in het menschelek leven nu zooveel
strubbelingen, zooveel conflicten voordoen is een-
voudig hieraan te wijten: het gemeenschapsgevoel
functioneert niet goed: de fout ligt nooit bij de
gemeenschap, altijd bij den enkeling.

Zijn houding tegenover de gemeenschap deugt
niet; en daarom straft die gemeenschap ook door
uitsluiting en de mensch voelt zich ongelukkig.
Als vanzelf rijst hier de vraag: waarom maakt
een mensch eigenlijk fouten? En hoe komt een
mensch er toe? En wanneer begint een mensch
er mee?

Om met deze laatste vraag te beginnen; het be-
gin is er al heel vroeg; reeds als het kind nog
in de wieg ligt, zondigt het tegen de gemeenschap;
het wil zich niet in alles naar de eischen van de
gemeenschap schikken.

En dan de vraag hoe dat komt; het eerste an-
woord is wel: door den enkeling (i.e. de vader of
de moeder) die het kind onjuist opvoeden. Maar
dan is er toch nog een zeer belangrijk iets waar-
door het kind zich min of meer verzet tegen de
eischen der gemeenschap n.l. het ik-gevoel.

Dit ik-gevoel zouden we ook kunnen noemen:
het instinct tot zelfbehoud, hetwelk zich manifes-
teert in de gevoelens van minderwaardigheid en
het daarmee steeds correleerende streven naar
gelding.

(Oorspronkelijk heeft Adler dit „instinct tot zelf-
behoud” genomen als basis voor zijn systeem;
later kwam meer „de gemeenschap en het ge-
meenschapsgevoel” in het centrum, wat natuur-
lijk niet zeggen wil, dat voor de Ind.ps. „het in-
stinct tot zelfbehoud” nu slechts van onderge-
schikt belang is; zie hiervoor o.a. A. Kuipers: Het
Onbewuste in de Nieuwere Paedagogische Psy-
chologie; eveneens in de zoo juist verschenen 2e
druk van J. H. Bavinck, Inleiding in de Zielkunde,
bewerkt door A. Kuipers, komt een mooi over-
zichtelijk hoofdstuk voor, gewijd aan de Ind.ps.)

Door dit instinct tot zelfbehoud nu ontstaan de
conflicten van zeer jong afaan als vanzelf.

Het individu moet nu leeren zich aan te pas-
sen aan de gemeenschap, haar te gehoorzamen,
en hier komt het gemeenschapsgevoel te hulp,
maar hier kan de opvoeding ook zeer veel be-
derven.

Beetgum.

J. WEGGEMANS.

Gezangen.

Da W. W. Meynen schrijft in „Dordtsche Kerkbode”:

Het is te begrijpen, dat wij bij het verdedigen van
onze meeningen gaarne steun zoeken bij anderen, en
vooral bij hen, die algemeen worden geacht het te
weten.

En zoo verneemt men telkens een beroep op Dr
Kuyper Sr bij het bestrijden van de gezangen.

Van Prof. Lindeboom — wij zeiden het reeds —
die voor velen, terecht, een gezaghebbend man is,
spreekt men in dit verband maar liever niet.
Nu is Dr Kuyper de man.

Vervolgens wijst Dr Meynen op een artikel, dat de
zoon van Dr A. Kuyper Sr, n.l. Dr A. Kuyper Jr te
Rotterdam, heeft geschreven:

„In zijn brochure over het Vrije Lied in den Tem-
pelzang, waarin br. van Mazijsk zoo fel het Kerklied
van den Gereformeerden Bondel bestrijdt, brengt hij
ook allerlei citaten bij van autoriteiten, waarop hij
zich meent te kunnen beroepen.

Da Veldkamp schreef reeds in 't „Friesch Kerkbl.”
van 23 Nov. „hoe de aanhalingen van gezaghebbende
menschen van Augustinus tot Kuyper toe, die de
schrijver voor zich annexiert, zijn gevoelens juist in
het aangezicht weerspreken”.

De Franschen hebben een spreekwoord: „il faut
juger les écrits d'après leur date”, d. w. z.: men moet
een woord van een auteur beoordeelen naar den tijd,
waarin hij schreef, in verband met de tijdsomstan-
digheden.

Ik wensch hier mij te beperken tot zijn beroep op
Dr A. Kuyper. Deze heeft metterdaad den Her-
vormden Gezangbondel heftig bestreden, maar niet
omdat hij tegen gezangen was, maar 1e. omdat deze
Bondel onwettig was ingevoerd, 2e. omdat de inhoud
van zoo menig gezang ongereformeerd was. En voorts
heeft hij altoos gewaarschuwd dat de Psalmen niet
door de kerkliederen mochten ten achter gesteld wor-
den, zooals in de Engelsche en Deutsche Kerken het
geval was.

Dr A. Kuyper had allerminst principieel be-
zwaar tegen het vrije kerklied, maar hij stelde twee
condities: 1e. ingevoerd door een wettige Synode, 2e.
gereformeerd van inhoud. En voorts gaf hij den raad
matig in het gebruik er van te zijn.

In zijn bekend boek: Onze Eeredienst (pag. 60, 61)
heeft hij geschreven: „Wij hebben voor onze Christe-
lijke Feestdagen, we hebben voor de verheffing van
onze ziel tot onzen Heiland, we hebben voor de be-
diening van de Sacramenten, voor de bevestiging van
leden en ambtsdragers, en zoo ook voor de bevestiging
van het huwelijk, eigen liederen dringend van
nood en die zullen ons door Gods gunste te zijner
tijd ook geschonken worden”.

Dit schreef Dr A. Kuyper in het jaar 1911, dus
lang vóór de Synode van Middelburg. Deze profetie
is vervuld, want de liederen die wij, naar zijn eigen
woord, zoo dringend van nood hadden, zijn door de
gunste Gods ons nu geschonken”.

De Meynen besluit zijnerzijds met deze opmerkingen:

Onder de tegenstanders van de gezangen zijn de
meeningen verscheidend. De een wil ze niet met een
beroep op de „Afscheiding”. We schreven daar reeds
over en herhalen dus niet.

De ander vreest voor verwatering. Als er langza-
merhand nog meer gezangen komen, zullen de Psal-
men worden verdrongen, en de tijd der invoering van
gezangen is vaak een tijd geweest van verslapping
der beginselen. Zij zien dus een gevaar, 't welk wij
óók zouden zien, als de Synode niet duidelijk haar
bedoelen had uitgesproken.

Anderen willen alléén berijmde schriftgedeelten
zingen.

Accoord!

Over de berijming der Psalmen spreken wij maar
weer niet, ook dat deden wij.

Maar hoe maken nu die bezwaarden het met de
berijming van de 12 Artikelen des geloofs, met de
Bedezang voor de predicatie, met het laatste vers van
de berijmde 10 geboden des Heeren?

Wij informeerden daar al 's naar, maar kregen
geen antwoord.

Een broeder zei ons: God heeft ons de wet niet
gegeven om die te zingen, maar om die te beleven.
(De dichter zegt: „Uw inzettingen zijn mij gezangen
gewees, ter plaatse mijner vreemdelingschappen”.)
Maar nu dat laatste vers, waarom zingt men dat wel?
Wij zouden daar graag 's een antwoord op hebben.

Het antwoord zal wel niet gegeven worden. De een-
voudige en ongeleerde menschen zitten te zuchten onder
de gevolgen van verkeerde voorlichting; in zooverre
hebben ze geen schuld, en zij ontduiken verder lastige
vragen voor een deel; en in zooverre hebben zij wel
schuld. En hun „leiders” ontduiken grootendeels ook
lastige vragen. Want het is een hopeloos gestumper,
dat het kerkelijk leven hoe langer hoe meer in het moe-
ras brengt.

Kerkelijke herdenkingen en radio.

Da C. v. d. Woude schrijft in „Geref. Kerkblad Leeu-
warden:

De uitzending van de Afscheiding-herdenking door
de Radio heeft blijkbaar onder de leden der N. C.
R. V. beroering verwekt. Vooral van Hervormde zijde
is bezwaar gerozen, en, naar het schijnt, hebben meer-
dere leden bedankt. De Voorzitter liet dan ook door-
schemen, dat de herdenking der Doleantie in 1936
waarschijnlijk niet zal worden uitgezonden.

We zouden zulk een besluit, indien het genomen
werd, betreuren.

Afscheiding en Doleantie hebben niet alleen een
kerkelijke — maar ook een nationale beteekenis.

Beide gebeurtenissen zijn van grooten invloed ge-
weest op de historie van ons volk. De vertegenwoor-
diging der Regeering bij het jubileum der Afscheiding
is hiervan bewijs.

De herdenking van deze gebeurtenissen is ook heel
wel mogelijk, zonder aanstoot te geven aan anderen.
Indien men maar geen aanstoot neemt.

Doch voor dit laatste moeten groepen, die in een
verband als de N. C. R. V. met elkander saamwer-
ken, zich wachten.

In zulk een verband moet men, instemmend met
een gemeenschappelijke basis, elkander van weers-
zijden kunnen verdragen.

We betwijfelen dan ook of zulk een besluit inzake
de Doleantieherdenking de rechte oplossing is, en
aller instemming zal wekken.

We vragen ons ook af of zulk een besluit ook zou
gelden voor jubilea van Vrij-Evangelische kerken;
het Leger des Heils enz.? Of moeten de Gereformeer-
den alleen het loodje leggen?

De N. C. R. V. is een schoone organisatie, die veel
nuttig en zegenrijk werk verricht. Zij heeft in onze
kringen veel warm-melevende leden, die, bij de on-
langs gehouden jubileumcollecte, hun sympathie ook
daadwerkelijk hebben getoond.

Het zou voor de toewijding van deze leden echter
zeer een teleurstelling zijn, wanneer gebeurtenissen
als de Doleantieherdenking, die voor een belangrijk
volksdeel van zooveel beteekenis zijn, reeds van te-
voren van het programma werden geweerd, terwille
van bezwaren uit een bepaalden hoek. We hopen dat
het aanvankelijke voornemen, dat nog geen definitief
besluit schijnt te zijn, dit ook niet moge worden.

De heer H. Algra schrijft in „Leeuwarder Kerkbode”:

De voorzitter van de N. C. R. V. heeft nu reeds
voor de microfoon medegedeeld, dat er van die her-
denking niets zal mogen worden uitgezonden. Want
de uitzending van de herdenking van de Afscheiding
is voor de N. C. R. V. een atrop geweest.

De Hervormden zijn boos, omdat deze uitzending
heeft plaats gehad. En de Gereformeerden zijn ont-
stemd, omdat niet alles, wat met die herdenking in
verband stond, is uitgezonden.

Van die ontstemming onder de Gereformeerden
geloof ik, eerlijk gezegd, niet veel. Tenminste niet om
de reden, die mr Van der Deure opgeeft. Wel hebben
de Gereformeerden zich verwonderd, dat de N. C.
R. V. zich gehaast heeft, ook een vergadering uit te
zenden, waar de Afscheiding werd bestreden en ver-
oordeeld. Dat was onkiesch. Als een belangrijk deel
der leden van de N. C. R. V. de vrijmaking van hun
kerken dankbaar gedenken, dan moest de N. C. R. V.
er zich niet voor leenen, om redevoeringen uit te
zenden, die juist dan expree worden gehouden, om
tegen die vrijmaking te getuigen. Zelfs de burgerlijke
beleefdheid verbiedt, dat men iemand aanvalt, als hij
jubileert.

Dat het Bestuur van de N. C. R. V. dat niet snapt,
zullen we haar niet te zwaar aanrekenen. Sedert in
Apeldoorn een comité van Hervormden is opgericht
naar aanleiding van het teveel aan planken, door
Gereformeerden geleverd bij een aldaar gehouden
landdag, een comité, dat met allerlei eischen kwam,
die met het karakter der N. C. R. V. in strijd waren
en ze bovendien niet langs den organisatorischen weg
kenbaar maakte, een comité, waarmee het bestuur
der N. C. R. V. desondanks heeft gehandeld, een comi-
té, dat volgens zijn eigen communiqué is blijven
voortbestaan, om ook na die besprekingen een oogje
in het zeil te houden, sedert heeft het bestuur der
N. C. R. V. veel respect voor Hervormde eksterogen.
En daarom, al is het rijkelijk vroeg, nu alvast de ver-
klaring: van de herdenking lang en de Doleantie komt
niets voor de microfoon.

Het zij zoo.

Maar dan a. u. b. royaal. En niet terwille van de
interkerkelijkheid de Gereformeerden daarvoor mede
de schuld geven, alsof zij zoo kwaad waren, dat er
niet méér werd uitgezonden over de Afscheiding. Al-
thans — dan eerst maar eens met bewijzen komen.
Het wordt hoog tijd, dat deze dingen eens publiek
worden besproken. We moeten weten, wat we aan
elkaar hebben.

Hier houd ik even halt. Nu de kwestie naar buiten
gekomen is, heeft het geen zin meer, vragen als deze
terug te houden. Er is ook geschreven, dat er allerlei
verzoeken van geref. zijde tot het uitzenden van afschei-
dingherdenkingen zijn binnengekomen. Mij is daarvan
niets bekend; zoover ik als gereformeerde weet, is er
niet meer gevraagd, dan gegeven blijkt.

De heer Algra vervolgt:

En de N. C. R. V. en haar woordvoerders, die zich
met dat onorganisatorisch Apeldoornsch comité heb-
ben ingelaten, en deze muitsers lang en breed te woord
hebben gestaan, hen zelfs mededeelingen hebben ge-
daan over voorgenomen wijzigingen in het bestuur,
tot versterking der positie der Hervormden, moeten
er voor oppassen, dat zij de sympathie van de Gere-
formeerden op deze wijze niet verspelen.

Eindelijk nog dit:

Natuurlijk kan de N. C. R. V. nooit een menu ge-
ven, dat ieder van het begin tot het eind kan verte-
ren. Er moet variatie zijn en de luisteraars moeten
met smaak leeren kiezen en daarbij de soberheid be-
trachten.

Als wij dit vooropstellen, dan volgt daar ook uit,
dat niet iedere uitzending, die meer op kerkelijk ter-
rein ligt, spekkie naar ieders bekkie behoeft te wezen.

Het is zelfs gevaarlijk, om dat te meenen. Want dat
leidt in de praktijk hiertoe, dat het speciaal Gerefor-